धरण सुरक्षा कायदा २०२१ मधील तरतूदीनुसार धरण सुरक्षा कक्ष स्थापना करणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : धसुक-२०२२/(४६४/२०२२)/ सिंव्य (कामे)
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : ०५ सप्टेंबर, २०२४

संदर्भ :- १) शासन निर्णय क्र.डिएसएस-१०८८/(२९२/८८)-पापवपूनि, दि.२३/०८/१९८८
२) धरण सुरक्षा कायदा-२०२१
३) जलसंपदा विभाग, शासन निर्णय क्र.धसुक-२०२२/(४६४/२०२२)/सिंव्य(कामे), दि.१४/१२/२०२२
४) मुख्य अभियंता, जलविज्ञान व धरण सुरक्षितता, नाशिक यांचे पत्र क्र.मुअ/जवधसु/राधसुसं/कासुवि-(२१/२०२४)/१९०/सन २०२४,दि.१८/६/२०२४
५) National Dam Safety Authority, New Delhi Notification No.F. No.TE-32/2/2023-NDSA-MOWR, Dated १३/०३/२०२४

प्रस्तावना :-

धरण सुरक्षा कायदा २०२१ संपूर्ण देशात दि. ३०/१२/२०२१ पासुन लागू झाला आहे. सदर कायद्यानुसार निर्दिष्ट धरणांच्या क्षतीग्रस्त होण्यामुळे होणारी जीवित व वित्तीय हानी टाळण्याच्या अनुषंगाने धरणांचे निरिक्षण, तपासणी तसेच देखभाल व दुरुस्ती अनुषंगिक बाबी बंधनकारक करण्यात आल्या आहेत.

धरणांचे सुयोग्य परिचालन करुन धरणफुटीमुळे उद्भवणारी आपत्ती रोखणे व धरणांच्या सुरक्षित परिचालनाची खात्री करणेकरीता आवश्यक संस्थात्मक यंत्रणा उभी करणेच्या उद्देशाने धरण सुरक्षा अनुषंगिक संस्थात्मक बळकटीकरणास कायदेशीर अधिष्ठान देण्यात आले आहे. या कायदयातील तरतूदींच्या अनुषंगाने राष्ट्रीय स्तरावर राष्ट्रीय धरण सुरक्षितता समिती, राष्ट्रीय धरण सुरक्षितता प्राधिकरण, राज्य धरण सुरक्षितता समिती, राज्य धरण सुरक्षितता संघटना व प्रत्येक निर्दिष्ट धरणासाठी धरण सुरक्षा कक्षाची निर्मिती सुनिश्चित केली आहे.

राष्ट्रीय धरण सुरक्षितता समिती (राधसुस) व राष्ट्रीय धरण सुरक्षितता प्राधिकरण (राधसुप्रा) हे भारत सरकारच्या दि.१७/०२/२०२२ च्या अधिसूचनेद्वारे अधिसूचित करण्यात आले आहेत.

तसेच, राज्य धरण सुरक्षितता समिती (राधसुस) व राज्य धरण सुरक्षितता संघटना (राधसुसं) हे महाराष्ट्र शासनाच्या अनुक्रमे दि.१५/०६/२०२२ व दि.२२/०६/२०२२ च्या अधिसूचने अन्वये अधिसूचित करण्यात आले आहेत.

धरण सुरक्षा कायदा, २०२१ अंतर्गत कलम ३० अन्वये "For each specified dam, the owner shall, within the operation and maintenance establishment, provide a dam safety unit consisting of such competent levels of engineers as may be specified by the regulations" असे नमूद केले आहे.

या अनुषंगाने धरण सुरक्षा कक्षाच्या संरचना निश्चित करणारा संदर्भ ३ येथील शासन निर्णय दि.१४/१२/२०२२ रोजी प्रसिध्द करण्यात आला आहे.

तथापि, राष्ट्रीय धरण सुरक्षितता प्राधिकरण (राधसुप्रा), नवी दिल्ली यांचे Notification No.F.No.TE-३२/२/२०२३-NDSA-MOWR, Dated १३/०३/२०२४ अन्वये धरण सुरक्षा कक्षाची संरचना अधिसूचित करण्यात आली आहे. या अनुषंगाने संदर्भ क्र.३ येथील शासन निर्णय आता अप्रस्तूत ठरत आहे. त्यानुसार पुढील प्रमाणे शासन निर्णय घेत आहे.

<u>शासन निर्णय</u> :-

१) संदर्भ क्र.३ येथील शासन निर्णय अधिक्रमीत करण्यात येत आहे.

२) धरण सुरक्षा कायदाच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने राज्यातील सर्व २०२१ , निर्दिष्ट धरणांवर धरण सुरक्षा कक्ष स्थापन करणेबाबत पुढीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत :-

I. या शासन निर्णयाच्या सोबतच्या परिशिष्ट १-मध्ये धरण सुरक्षा कक्षाची रचना कशी असावी व धरण सुरक्षा कक्ष स्थापनेचा कार्यालयीन आदेश काढणे करीता व त्याच्या कामकाजाचे पुनर्विलोकन करण्याकरीता सक्षम अधिकारी यांची निश्चिती केली आहे २-त्यानुसार परिशिष्ट .मधील विहित नमुन्यात धरण सुरक्षा कक्ष स्थापनेबाबत कार्यवाही करण्यात यावी.

II. DHARMA Web Portal द्वारे राज्य धरण सुरक्षितता संघटनेस पर्जन्यपूर्व/पर्जन्योत्तर अहवाल सादर करण्यापूर्वी परिशिष्ट १ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे सक्षम स्तरावरील पुनर्विलोकन कार्यवाही पूर्ण करणे बंधनकारक आहे.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करुन देण्यात आला आहे. त्याचा संगणक सांकेतांक २०२४०९०६१३१६५६४७२७ असा असून डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करुन निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने.

NAMITA GAURAV BASER

Digitally signed by NAMITA GAURAV BASER
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=WATER RESOURCES DEPARTMENT, 2.5.4.20=8ee2809da7de03ff444cfa186d623a75fac5db94fb5c9de45f8a05b5f4b6fb7f, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=69D010EE03D01B7C859C5458FEEAF66B1EAE16BC67F5CCB127AE66608DE5FA48, cn=NAMITA GAURAV BASER
Date: 2024.09.06 13:17:40 +05'30'

(नमिता बसेर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

सहपत्र :- परिशिष्ट १ व २

प्रत :

१) अपर मुख्य सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२) अपर मुख्य सचिव,नगर विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई
३) अपर मुख्य सचिव,ग्राम विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई
४) अपर मुख्य सचिव,उद्योग विभाग,मंत्रालय,मुंबई
५) प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग,मंत्रालय,मुंबई
६) प्रधान सचिव, मृद व जलसंधारण विभाग,मंत्रालय,मुंबई

७) सचिव (जसंव्य व लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८) सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९) महासंचालक, सं.प्र.ज.सं.सु., मेरी वसाहत, नाशिक
१०) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे
११) कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर
१२) कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद
१३) कार्यकारी संचालक, तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव
१४) कार्यकारी संचालक, कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे
१५) सर्व सहसचिव तथा मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६) मुख्य अभियंता,जलविज्ञान व धरण सुरक्षितता,नाशिक
१७) सर्व मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग
१८) सर्व उपसचिव तथा अधीक्षक अभियंता, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१९) अधीक्षक अभियंता,राज्य धरण सुरक्षितता संघटना,नाशिक
२०) सर्व अधीक्षक अभियंता, जलसंपदा विभाग,
२१) सिंव्य कामे संग्रहार्थ

Annexure 1
Constitution of Dam Safety Unit
(GR NO.DSU-2022/(464/2022)IM(WORKS) Dated.05/09/2024

SI.No.	Height of Specified Dam from lowest foundation to the top of dam or Gross Storage of the reservoir	Competent Engineers for the Dam Safety Units	Reviewing Level	Competent Authority to issue Dam Safety Unit Office order
(1)	**(2)**	**(3)**	**(4)**	**(5)**
1	Height >=60 metre or Gross Storage >=100 million cubic metres	Chief Engineer (Head) Superintending Engineer Superintending Engineer(Mech)* Executive Engineer Assistant Executive Engineer or Assistant Engineer Gr-I or SDE or SDO	Executive Director	Executive Director
2	Height >=30 metre and <60 metre or Gross Storage>=60 million cubic metres and <100 million cubic metres	Superintending Engineer (Head) Executive Engineer Executive Engineer (Mech)* Assistant Executive Engineer or Assistant Engineer Gr-I or SDE or SDO	Chief Engineer	Chief Engineer
3	Height>=15 metre and <30 metre or Gross Storage>=30 million cubic metres and <60 million cubic metres	Executive Engineer (Head) Assistant Executive Engineer or Assistant Engineer Gr-I or SDE or SDO Assistant Engineer Gr-I or SDE or SDO (Mech)*	Superintending Engineer	Superintending Engineer
4	Height>=10 metre and <15 metre and Gross Storage>=1 million cubic metres and <30 million cubic metres	Assistant Executive Engineer or Assistant Engineer Gr-I or Sectional Engineer or Junior Engineer Assistant Engineer Gr-I or Sectional Engineer or Junior Engineer (Mech)*	Executive Engineer	Executive Engineer

*Note :- Mechanical Engineers must be nominated for Gated Specified Dams only.

Annexure 2
Standard Proforma of office order of Dam Safety Unit
(GR NO.DSU-2022/(464/2022)IM(WORKS) Dated 05/09/2024

As per Dam Safety Act 2021, it is mandatory for every Dam Owner to Constitute a separate Dam Safety Unit for each Specified dam. Hence, in accordance with the GR under reference as per National Dam Safety Authority, New Delhi's Notification No. F. No. TE-32/2/2023- NDSA-MOWR, Dated 13/03/2024 a Dam Safety Unit is appointed for a Specified dam mentioned below,

Sr. No	Details		
1	Name of Project		
2	Name of Specified Dam		
3	Type of Dam	Major/Medium/Minor	Gated/Ungated
4	Tahsil		
5	District		

Sr. No	Office		Contact No.
1	Region		
2	Circle		
3	Division		
4	Subdivision		

Sr. No	Designation*	
	Dam Safety Unit	Reviewing Officer
1	Chief Engineer,______ Region, _____	Executive Director,______ IDC, _____
2	Superintending Engineer,______ Circle, _____	Chief Engineer,______ Region, _____
3	Executive Engineer ,______Division, _____	Superintending Engineer,__ Circle,___
4	Executive Engineer______ Division, _____ (Mech)	Executive Engineer,____Division, ___
5	Deputy Engineer ______Sub Division, ____	
6	Deputy Engineer,_____Sub Division, ____(Mech)	
7	Junior Engineer, _____ Section,_____	
8	Junior Engineer,_____ Section,_____(Mech)	

***** Constitution of Dam Safety Unit will be as per Annexure 1 Criteria
*Strike out whichever is not applicable as per Annexure-1

Above Dam Safety Unit will come in to force immediately to perform duties assigned by relevant clauses of Dam Safety Act 2021.

-Sd-

No. & Date

____

____
(Competent Authority)

Copy to-
Chief Engineer, State Dam Safety Organisation, Nashik for information & record please.